

М. В. Григорчук*,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»
вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0523-030X>
email: miroslavg@ukr.net

А. Є. Шевченко,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії держави і права,
Державний податковий університет
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08205, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2663-9892>
email: shevchenko2757@ukr.net

І. О. Драган,

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності,
публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Житомирська політехніка»
вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>
email: DraganIvan21@gmail.com

Історія статті

Отримано: 18.03.2026

Прийнято: 22.04.2026

Опубліковано: 28.05.2026

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

Анотація. У статті розглянуто правові аспекти використання технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Опрацьовано нормативну базу регулювання сфери застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві із зазначенням положень Конституції України і Кримінального процесуального кодексу України. Окреслено наукові підходи до розуміння ролі й значення технологій штучного інтелекту у сфері кримінального судочинства із зазначенням можливих ризиків, пов'язаних із порушенням права особи на приватність та інших прав людини. Виокремлено внутрішні взаємозв'язки між структурними елементами цілісного механізму технології штучного інтелекту, на підставі чого акцентовано на особливостях застосування його інструментів у кримінальному судочинстві. Розкрито особливості функціонування суспільних передумов використання штучного інтелекту, визначено його роль як допоміжного механізму під час реалізації завдань правосуддя. Висвітлено основні ризики застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві, серед них алгоритмічна упередженість, непрозорість алгоритмів і потенційне порушення права учасників на справедливий суд. Наукова новизна статті полягає в обґрунтуванні необхідності формування в Україні комплексної правової моделі використання штучного інтелекту в кримінальному судочинстві відповідно до європейських стандартів правосуддя. Крім того, запропоновано авторський аналіз ризиків застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві та напрями мінімізації неправомірного втручання інструментами штучного інтелекту в діяльність суду під час ухвалення рішень. Заналізовано нормативні підходи Європейського Союзу до регулювання використання штучного інтелекту, зокрема положення Акта Європейського Союзу про штучний інтелект.

*Відповідальний автор

Стаття з відкритим доступом, що розповсюджується відповідно до умов ліцензії
Creative Commons Attribution 4.0 International license
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

© М. В. Григорчук, А. Є. Шевченко, І. О. Драган, 2026

Особливу увагу приділено дотриманню принципів прозорості, недискримінації, захисту персональних даних і забезпечення людського контролю над алгоритмічними рішеннями. Обстоюється позиція щодо пріоритетності забезпечення правових стандартів Європейського Союзу для формування алгоритмізованих моделей окремих інституцій правосуддя в Україні.

Ключові слова: євроінтеграція; цифровізація правосуддя; алгоритмічні рішення; право на справедливий суд; Artificial Intelligence Act.

Вступ

Інститут правосуддя в Україні функціонує під впливом стрімкого розвитку технологій штучного інтелекту (ШІ) (Haina, 2020; Stasevych, & Holodovska, 2025), що зумовлює трансформацію теоретичних і практичних підходів до розуміння його ролі і значення як інструменту незаангажованого оцінювання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень та їх подальшого судового розгляду (Shyshka, 2021; Derkach et al., 2025; Tesliuk, & Huryka, 2025). Проблеми використання алгоритмічних технологій у кримінальному судочинстві сприяють розвитку нових можливостей для підвищення ефективності та якості розслідування кримінальних правопорушень, аналізування й оцінювання доказів, а також прогнозування протиправної поведінки (Shevchuk, V., 2021; Dufeniuk, 2025). Водночас легітимне впровадження таких технологій порушує низку складних правових та етичних питань, пов'язаних із гарантіями прав людини та принципом верховенства права (Shevchenko et al., 2023; Hryshko, & Vozniuk, 2024; Rotenberg, 2025).

Особливої актуальності ця проблематика набуває для України в умовах євроінтеграції та приведення положень національного законодавства до вимог і стандартів Європейського Союзу (Leslie et al., 2021; Kozakevych, & Prus, 2025; Puran, 2025). Оцінюючи роль і значення штучного інтелекту для кримінального судочинства, доцільно, крім іншого, зважати на положення комплексного нормативного акта – AI Act¹, який визначає правові межі використання штучного інтелекту в різних сферах, зокрема й правосуддя.

Цей документ, наголошує керівник практик Технологій та інвестицій, AI, CIO Juscutum, «має значний вплив на всі аспекти використання AI, від розробки до кінцевого споживача. Європейський Союз усе ж наважився і зробив цей історичний крок у регулюванні штучного інтелекту (AI), цей комплексний закон про AI покриватиме 27 країн

ЄС та потенційно матиме «Брюссельський ефект» (імплементация практики ЄС) у всьому світі»².

А втім, попри офіційні застереження щодо меж застосування ШІ в правосудді, системи штучного інтелекту віднесено до категорії високого ризику, оскільки вони можуть впливати на основоположні права людини та основні гарантії, що визначені положеннями ст. 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави»³.

Проблематику використання штучного інтелекту у сфері правосуддя сьогодні активно досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці, розглядаючи, зокрема, штучний інтелект у протидії злочинності від правового регулювання до впровадження (Shepitko, V. et al., 2024), перспективи впровадження, використання та відповідальності штучного інтелекту в ЄС та Україні (Shepitko, M., 2023), проблемні аспекти впровадження штучного інтелекту у сфері юриспруденції (Hryshko, & Vozniuk, 2024), питання впровадження штучного інтелекту в судові експертизи під час досудового розслідування кримінальних правопорушень (Posashkov, 2025; Hloviuk, 2026). Науковці зробили значний внесок у дослідження правових аспектів алгоритмічного правосуддя (e.g., Bielov, & Bielova, 2023; Dashkevych, & Semenenko, 2025; Kurman, 2025; Pohoretskyi, 2025), розглядаючи питання відповідальності та пояснюваності рішень, прийнятих із використанням штучного інтелекту. В їхніх працях наголошено, що ключовим елементом правового контролю над алгоритмами є можливість пояснення результатів їхньої роботи.

Окремий напрям досліджень стосується проблеми алгоритмічної дискримінації (Arutiunian, 2024a, 2024b). Науковці висловлюються про те,

¹ Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

² Білик, П. (2024, Серпень). AI Акт: Нова ера регулювання штучного інтелекту в Європі. Ligazakon. Узято 14.03.2026 з https://biz.ligazakon.net/analytics/229744_a-akt-nova-era-regulyuvannya-shtuchnogo-ntelektu-v-vrop

³ Конституція України. (1996, Червень). Закон України № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top>

що алгоритми можуть відтворювати упередження, закладені в даних, на основі яких вони навчаються, що створює ризики порушення принципу рівності перед законом. Водночас значна частина наукових праць присвячена аналізу правових механізмів забезпечення прозорості та пояснюваності алгоритмічних рішень, що є необхідною умовою довіри до використання штучного інтелекту в правовій системі (Leslie et al., 2021; Purañ, 2025; Rotenberg, 2025).

Тож попри значну кількість досліджень у контексті євроінтеграції постає потреба комплексного наукового аналізування меж застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві з огляду на європейські стандарти та виклики щодо їх реалізації в Україні.

Метою статті є окреслення меж використання штучного інтелекту в кримінальному судочинстві, зважаючи на європейські стандарти правового регулювання, та визначення напрямів гармонізації українського законодавства з правом Європейського Союзу. Для цього необхідно виконати такі завдання: з'ясувати сутність та особливості застосування технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві; проаналізувати європейські стандарти регулювання використання штучного інтелекту, зокрема акти Європейського Союзу та практики Ради Європи; дослідити вплив застосування штучного інтелекту на забезпечення фундаментальних прав людини, гарантованих Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та інших міжнародних правових актів; визначити основні правові ризики та виклики, пов'язані з використанням штучного інтелекту в кримінальному судочинстві; проаналізувати стан правового регулювання використання штучного інтелекту в Україні; сформулювати пропозиції щодо гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу у відповідній сфері.

Матеріали та методи

Авторське розуміння методологічного забезпечення дослідження базується на комплексному застосуванні діалектичного підходу, загальнонаукових, спеціально-наукових і міждисциплінарних методів. Такий підхід сприяє вдосконаленню сприйняття проблематики застосування технологій ШІ в кримінальному судочинстві.

Застосування діалектичного підходу дало змогу виокремити внутрішні взаємозв'язки між структурними елементами цілісного механізму технології ШІ, сконцентрувати увагу на особливостях його застосування в кримінальному судочинстві. На цьому етапі застосовано об'єктивні методи пізнання, які сприяють більш повному і всебічному

розкриттю особливостей функціонування суспільно-політичних передумов використання штучного інтелекту як допоміжної ланки під час досудового розслідування та судового розгляду кримінальних правопорушень для безпечного інструменту в розумінні дотримання прав людини.

Керуючись принципами критичного сприйняття і коректного застосування оприлюдненого наукового доробку в напрямі дослідження проблем використання ШІ в кримінальному судочинстві, звертаємося до можливостей загальнонаукових методів дослідження, якими є історичний, аналіз, синтез, дедукція, індукція, системний метод тощо.

Завдяки методу аналізу видається можливість розчленувати складне явище на структурні елементи з метою виявлення їхніх властивостей, взаємозв'язків і ролі в загальній структурі кримінального судочинства.

Протилежний до аналізу методологічний інструмент – синтез, який полягає в поєднанні раніше виокремлених структурних елементів цілісного процесу перебігу розслідування та розгляду судом кримінального правопорушення, надав змогу створити узагальнене уявлення про генезу інституту штучного інтелекту як соціально-правового феномену. Застосування цього методу створює підґрунтя для оцінювання результатів аналізу політичних, соціальних, моральних, економічних і правових аспектів використання можливостей ШІ у кримінальному судочинстві, а також сприяє формуванню поточних висновків про закономірності розвитку цього процесу, дає змогу виробити системний підхід до розуміння механізмів запобігання ризикам, урегулювання та практичного використання цього технологічного інструменту.

Застосування аналізу і синтезу відіграє важливу роль для визначення основних меж, що формують достатній рівень нормативної захищеності людини та її прав як найбільшої соціальної цінності держави.

Методи дедукції (переходу від знання загальних закономірностей до окремих їх проявів (аналіз понять) та індукції (перехід від знання окремих фактів до знання загального (аналіз фактів) як інструменти наукового пізнання для нашого дослідження формують загальне розуміння етапів взаємодії ШІ та інтелектуальної діяльності слідчих і суду на різних стадіях кримінального провадження.

Завдяки застосуванню системного підходу як інструменту наукового дослідження матимемо змогу зрозуміти взаємодію між ШІ та інтелектуальною діяльністю слідчих і суду як цілісної системи, що утворена зі взаємопов'язаних

технологічних, процесуальних та інформаційних елементів.

Використання спеціально-наукових методів (порівняльно-правовий, формально-юридичний, структурно-функціональний, прогнозування та ін.) забезпечує комплексність дослідження проблематики застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві та дає змогу сформулювати науково обґрунтовані висновки щодо меж і перспектив його використання в умовах євроінтеграції України.

Їх застосування дає змогу всебічно дослідити правову природу використання алгоритмічних систем у галузі кримінального судочинства, визначити межі їх застосування та оцінити перспективи розвитку відповідного правового регулювання.

Вивчення ролі та значення технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві потребує використання не лише традиційних юридичних методів дослідження, а й міждисциплінарних підходів, що дає змогу поєднати правовий аналіз із результатами досліджень у галузі соціології, політичних наук, інформаційних технологій та управління. Такий підхід забезпечує комплексне розуміння впливу цифрових технологій на функціонування системи кримінальної юстиції.

Отже, використання міждисциплінарних методів дослідження є необхідною умовою всебічного аналізу проблематики застосування штучного інтелекту в кримінальному судочинстві. Вони дають змогу не лише оцінити правові аспекти впровадження таких технологій, а й визначити їхній вплив на суспільство, державну політику та розвиток системи кримінальної юстиції загалом.

Результати та обговорення

Використання технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві України має відповідати конституційним принципам, насамперед принципу верховенства права. Подальший розвиток імплементації ШІ в кримінальне судочинство визначається засадничими положеннями, закріпленими в Кримінальному процесуальному кодексі України⁴.

Авторський аналіз сучасної ситуації із застосуванням можливостей ШІ в кримінальному судочинстві засвідчив наявність основних правових ризиків його використання (Leslie et al., 2021; Bielov, & Bielova, 2023; Gültekin-Várkonyi, 2024). На нашу думку, такими слід вважати: алгоритмічну упередженість (алгоритми можуть відтворювати дискримінаційні практики, закладені в історичних даних); непрозорість алгоритмів («ефект чор-

ної скриньки» ускладнює можливість перевірки логіки прийняття рішення); порушення права на справедливий суд (набуває прояву у формі порушення принципів правосуддя, тобто створює надмірну залежність суду від алгоритмічних рекомендацій і може обмежувати засади незалежності судді); порушення права на приватність (небезпека несанкціонованого поширення конфіденційної інформації про особу).

Щодо забезпечення належно захищеного середовища задля збереження конфіденційної інформації в розумінні дотримання таємниці слідства та правосудності судових рішень слід посилатися на положення чинних нормативно-правових актів, якими регулюються ці правовідносини. Нормативно визначеними умовами застосування вважаємо положення національного кримінального процесуального закону, серед яких, зокрема, важливими є такі: забезпечення захисту прав і свобод людини як одне з основних завдань кримінального провадження (ст. 2); щодо верховенства права, законності та забезпечення права на захист як загальні засади кримінального провадження (ст. 7); принцип змагальності сторін (ст. 22); безпосередність дослідження доказів судом (ст. 23); оцінка доказів здійснюється судом за внутрішнім переконанням (ст. 94 КПК України). Водночас слід зазначити, що остаточну оцінку доказової бази має здійснювати суддя навіть у разі використання алгоритмічних систем для її аналізу.

Фахівці вважають (Udoenko et al., 2025, s. 79–80), що «нарідним каменем будь-якої технологічної трансформації має залишатися принцип: людське розуміння є важливішим за будь-який, навіть найточніший алгоритм. Це означає, що ШІ, попри всю свою потужність, має залишатися інструментом, а не заміною для критичного мислення, емпатії, морального судження та відповідальності, притаманних тільки людині. Важливо забезпечити право на індивідуальність, аби технології не призводили до стандартизації чи нівелювання унікальних особливостей кожної особи. Майбутнє належить розумній людині, яка використовує технології не для зміни себе, а для посилення власних можливостей».

Штучний інтелект здатний, наголошують науковці (e.g., Bielov, & Bielova, 2023, s. 317), автоматизувати процеси збирання, аналізування й оцінювання доказів, підвищуючи ефективність та об'єктивність правосуддя. Зокрема, ШІ може візуалізувати складні дані та докази, що дає змогу суддям, адвокатам і прокурорам краще їх розуміти й аналізувати інформацію.

⁴ Кримінальний процесуальний кодекс України. (2012, Квітень). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Щодо використання штучного інтелекту у кримінальному судочинстві варто зазначити, що в сучасній практиці штучний інтелект може застосовуватися на різних стадіях кримінального провадження. Так, наприклад, алгоритмічні системи використовують: для аналізування великих масивів доказової інформації (Tverdokhlib, & Hrytsiak, 2020; Zinchenko et al., 2025); розпізнавання облич та інших біометричних даних (Khakhanovskiy, & Chashnytska, 2020; Gültekin-Várkonyi, 2024); прогнозування ризику повторного вчинення злочину; автоматизації процесу підготовки процесуальних документів; аналізу судової практики (Hadetska, & Shtabrat, 2021; Chernychenko, & Masliuk, 2024; Myroshnychenko, 2025).

Проте їх застосування пов'язане з ризиками (Predmestnikov, & Bekhter, 2024; Zhuchenko, 2024) порушення фундаментальних прав людини, і це навіть попри те, що використання таких технологій може сприяти підвищенню ефективності кримінального судочинства.

Представники Фонду захисту репутації висловлюють застереження щодо надто активного використання ШІ в роботі судової системи. На їх переконання, «штучний інтелект може значно покращити роботу судової системи, але його використання пов'язане із серйозними ризиками. Найбільша небезпека – це алгоритмічна упередженість, яка може призводити до дискримінації та несправедливих рішень»⁵. Зосереджуючись на ризиках алгоритмічної упередженості та дискримінації, які можуть виникати в разі використання автоматизованих систем під час винесення судових рішень, суддя Ян Берназюк навів кілька важливих теоретичних концепцій, які дають змогу зрозуміти вплив ШІ на судову систему, а саме:

«Закон Амари: суспільство спочатку переоцінює можливості нових технологій, а потім, коли хвиля ажіотажу спадає, недооцінює їхній реальний вплив. Це означає, що сьогодні багато хто вірить у безпомилковість ШІ, але згодом можуть виявитися серйозні проблеми.

«Чорна скринька»: алгоритми ухвалюють рішення, проте людина не завжди розуміє, як саме вони працюють. Це робить складним оскарження таких рішень у суді.

«Дилема кентавра»: якщо суддя повністю довіряє ШІ, то ризикує втратити контроль над процесом і допустити помилки. Якщо ж ігнорує ШІ,

то процес ухвалення рішень може стати менш ефективним.

Парадокс Моравека: складні логічні задачі ШІ вирішує легко, а прості людські навички (наприклад, оцінка емоцій, інтуїтивне розуміння ситуації) йому даються дуже важко»⁶.

Таку думку висловлюють (Hryshko, & Vozniuk, 2024, s. 31–32), зазначаючи, що «використання можливостей штучного інтелекту у судочинстві можуть спричинити порушення фундаментального принципу правосуддя – безстороннього та незалежного суду. Доступ штучного інтелекту до матеріалів суду підриває конфіденційність, захист персональних даних та незалежний розгляд справ, може стати наслідком значної кількості судових помилок. Як наслідок – збільшення оскаржень рішень у судах вищої інстанції та збільшення завантаженості, термінів ухвалення рішень».

Погоджуючись із висновками науковців і практиків щодо об'єктивних застережень у разі використання технологій штучного інтелекту, варто наголосити, що під час здійснення кримінального судочинства на перший план виходять завдання щодо дослідження та оцінювання з позиції закону про кримінальну відповідальність суб'єктивної сторони злочину. У такій ситуації не можна відкидати моральний складник ухвалення судових рішень у кримінальному судочинстві.

Використання можливостей ШІ у роботі правоохоронних органів, зокрема у напрямі протидії злочинності, є практично запитаним та актуальним. Можливості програмного забезпечення в частині підтримання правопорядку дають значну перевагу людському потенціалу щодо фіксації.

Роль і значення ШІ в умовах повномасштабного російського вторгнення набули особливого значення. До такого висновку дійшли науковці (Shevchuk, T., & Svystun, 2021, s. 129–130), зазначаючи, що «використання можливостей ШІ у роботі правоохоронних органів, зокрема у напрямі протидії злочинності, є практично затребуваним та актуальним. Можливості програмного забезпечення в частині підтримання правопорядку дають значну перевагу людському потенціалу щодо фіксації, попередження та завчасного реагування на правопорушення».

Застосування ШІ потребує не лише інтеграції технологій, а й переосмислення традиційних правових принципів, забезпечення прозорості,

⁵ Фонд захисту репутації. (2025, Березень). *Штучний інтелект у правосудді: ризики алгоритмічної упередженості та дискримінації*. slovo.social. Узято 14.03.2026 з <https://slovo.social/shtuchnyj-intelekt-u-pravosuddi-ryzyky-algorytmichnoyi-uperedzhenosti-ta-dyskryminatsiyi/>

⁶ Там само. Узято 15.03.2026 з <https://slovo.social/shtuchnyj-intelekt-u-pravosuddi-ryzyky-algorytmichnoyi-uperedzhenosti-ta-dyskryminatsiyi/>

надійності та збереженості провідної ролі людини в процесі ухвалення судових рішень⁷.

Дослідження європейських стандартів правового регулювання порядку та меж застосування штучного інтелекту в інституті правосуддя засвідчило, що ключовим нормативним актом Європейського Союзу у сфері регулювання штучного інтелекту є AI Act⁸, який запроваджує ризик-орієнтовану модель регулювання. Згідно з положеннями цього документа системи штучного інтелекту, що використовуються у сфері правосуддя, належать до категорії високого ризику (Sheritko, V. et al., 2024; Rotenberg, 2025). Це пояснюється тим, що їх застосування може впливати на право особи на справедливий суд та ефективний засіб правового захисту.

Для мінімізації ризиків, що можуть призвести до порушень прав людини з причини використання можливостей ШІ, AI Act установлює низку обов'язкових вимог до таких систем, зокрема: забезпечення прозорості алгоритмів; контроль людини за прийняттям рішень; високі стандарти якості даних; наявність механізмів аудиту та відстеження рішень.

Водночас правові стандарти Європейського Союзу засвідчують, що використання штучного інтелекту в судочинстві має лише допоміжний характер, а остаточне рішення має ухвалювати людина – суддя або інший уповноважений суб'єкт.

Як бачимо, вітчизняна система кримінального судочинства повністю адаптована до стандартів Європейського Союзу у сфері застосування можливостей штучного інтелекту. Цей висновок підтверджується наведеними нормами Конституції України та Кримінального процесуального кодексу України.

Проте можливості методу наукового прогнозування дають змогу передбачити стрімке поширення ШІ в усіх сферах суспільного життя. Відповідно доцільно розглядати напрями розвитку та тенденції щодо практичного застосування. Убачається, основними напрямками такого регулювання можуть бути: імплементація принципів AI Act у

національне законодавство; забезпечення прозорості алгоритмічних систем; створення механізмів незалежного аудиту алгоритмів; гарантування пріоритету людського контролю над рішеннями, прийнятими із застосуванням штучного інтелекту.

Висновки

Використання технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві відкриває значні можливості для підвищення ефективності інституту правосуддя, проте водночас створює нові правові виклики. Штучний інтелект слід сприймати як помічника, здатного виконувати рутинні завдання, залишаючи людині простір для зосередження на складніших аспектах роботи. Він зберігає «холодний розум» в умовах великих масивів даних та емоційного тиску, що особливо важливо у сферах, де ключовими є неупередженість і точність, зокрема у правосудді. У контексті євроінтеграції Україна має адаптувати своє законодавство до цих стандартів, забезпечивши баланс між технологічним розвитком і гарантіями фундаментальних прав людини, оскільки Європейський Союз сформував комплексну модель правового регулювання штучного інтелекту, засновану на принципах захисту прав людини, прозорості алгоритмів та обов'язкового людського контролю над прийняттям рішень. Використання технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві має значний потенціал для підвищення ефективності інституту правосуддя. Водночас застосування алгоритмічних систем пов'язане з ризиками порушення фундаментальних прав людини.

Подяки

Немає.

Фінансування

Дослідження не отримувало фінансування.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

- [1] Arutiunian, V. E. (2024a). Intehratsiia shtuchnoho intelektu u publichne upravlinnia: doslidzhennia krashchykh praktyk ta stratehii [Innovative approaches to public management: the role of artificial intelligence in creating open and accountable government administration]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 35(74(1)), 50–56 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/09>
- [2] Arutiunian, V. (2024b). Suchasni tendentsii vykorystannia IT u publichnomu upravlinni [Contemporary Trends in the Use of IT in Public Administration]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 12(1), 49–56 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15421/152407>

⁷ Шадська, У. (2025, Червень). Як штучний інтелект змінює судочинство? Нові можливості та ризики. Just Talk. Узято 15.03.2026 з <https://justtalk.com.ua/post/yak-shtuchnij-intelekt-zminyuesudochinstvo-novi-mozhливosti-ta-riziki>

⁸ Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

- [3] Biellov, D. M., & Biellova, M. V. (2023). Shtuchnyi intelekt v sudochynstvi ta sudovykh rishenniakh, potentsial ta ryzyky [Artificial intelligence in judicial proceedings and court decisions, potential and risks]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 78(2), 315–320 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.50>
- [4] Chernyuchenko, I. V., & Masliuk, O. V. (2024). Perevahy zastosuvannia “e-Keis” u kryminalnomu provadzhenni Ukrainy [Advantages of the “e-Case” application in the criminal proceedings of Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (7), 460–462 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/109>
- [5] Dashkevych, S., & Semenenko, Yu. (2025). Vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu pid chas zakhystu kliienta u kryminalnomu provadzhenni [Use of artificial intelligence technologies in client defense during criminal proceedings]. *Aktualni problemy pravoznavstva*, (1), 114–119 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.35774/app2025.01.114>
- [6] Derkach, V. H., Prokopovych-Tkachenko, Ye. D., & Rudenko, Ye. H. (2025). Vykorystannia shtuchnoho intelektu v sudovomu protsesi Ukrainy: pravovi, etychni ta protsesualni aspekty [Use of artificial intelligence in the court process of Ukraine: legal, ethical and procedural aspects]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (3), 460–464 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/109>
- [7] Dufeniuk, O. M. (2025). Nevyrisneni problemy ta novi vyklyky vykorystannia kryminalnoho analizu operatyvnymy pidrozdilamy Natsionalnoi politsii [Unresolved problems and new challenges of using criminal analysis by operative units of the National Police]. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, (2), 993–1000 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.147>
- [8] Gültekin-Várkonyi, G. (2024). Navigating data governance risks: Facial recognition in law enforcement under EU legislation. *Internet Policy Review*, 13(3), 1–36.
DOI: <https://doi.org/10.14763/2024.3.1798>
- [9] Hadetska, Z. M., & Shtabrat, A. I. (2021). Vprovadzhennia system elektronnoho sudochynstva [Implementation of electronic lawsuit systems]. *Efektivna ekonomika*, (1) [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.80>
- [10] Haina, H. A. (2020). Tendentsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini [Trends in the development of artificial intelligence in Ukraine]. *Bezpeka informatsiinykh system i tekhnolohii*, 1(3–4), 20–26 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.17721/ISTS.2020.2.19-26>
- [11] Hloviuk, I. V. (2026). Apeliatsiina skarha z haliutsynatsiiamy shtuchnoho intelektu: vysnovky na maibutnie z odnogo keisu u kryminalnomu provadzhenni [Appeal with artificial intelligence hallucinations: conclusions for the future from a single case in criminal proceedings]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 5(93), 46–52 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.5.6>
- [12] Hryshko, V. I., & Vozniuk, S. S. (2024). Problemni aspekty vprovadzhennia shtuchnoho intelektu u sferi yurysprudentsii [Problematic aspects of the implementation of artificial intelligence in the field of jurisprudence]. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, (2), 29–34 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.3>
- [13] Khakhanovskiy, V. H., & Chashnytska, T. H. (2020). Identyfikatsiia osoby za khodoiu, zafiksovanoi u materialakh videozapysu [Personal identification, recorded in video materials]. *Kryminalistychnyi visnyk*, 1(33), 72–80 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2020-33-1-72>
- [14] Kozakevych, O., & Prus, N. (2025). Shtuchnyi intelekt ta pravosuddia: ohliad vykorystannia u zarubizhnykh krainakh [Artificial intelligence and justice: an overview of its use in foreign countries]. *New Ukrainian Law*, (2), 186–193 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.23>
- [15] Kurman, O. V. (2025). Perevahy ta problemni pytannia vykorystannia shtuchnoho intelektu pry doslidzhenni tsyfrovyykh slidiv [Advantages and challenges of using artificial intelligence in the examination of digital traces]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 2025. Serii: Pravo, 4(90), 297–302 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.4.42>
- [16] Leslie, D., Burr, C., Aitken, M., Cowls, J., Morgan Briggs, & Lord Tim Clement-Jones. (2021). *Artificial intelligence, human rights, democracy, and the rule of law: a primer*. Zenodo.
DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4639743>
- [17] Myroshnychenko, Yu. M. (2025). Sudova praktyka v aspekti otsinky sudom dokaziv u kryminalnomu provadzhenni [Judicial practice in the aspect of the court's assessment of evidence in criminal proceedings]. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, 3(3), 127–132 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.20>
- [18] Pohoretskyi, M. A. (2025). Shtuchnyi intelekt u dokazuvanni v dosudovomu ta sudovomu provadzhenniakh: doktrynalni zasady i praktyka zastosuvannia [Artificial Intelligence in evidence in pre-trial and judicial proceedings: doctrine principles and application practice]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 91(4), 517–544 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.56>
- [19] Posashkov, O. O. (2025). Do pytannia vprovadzhennia shtuchnoho intelektu v sudovi ekspertyzy pid chas dosudovoho rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen [On the issue of implementing artificial intelligence in forensic examination during pre-trial investigation of criminal offences]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*, 34(1), 728–735 [in Ukrainian].

- DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2025.1.58>
- [20] Predmestnikov, O. H., & Bekhter, A. R. (2024). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u kryminalno-protsesualnomu pravi: vyklyky ta mozhlyvosti [Use of innovative technologies in criminal procedure law: challenges and opportunities]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 82(3), 117–122 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.19>
- [21] Puran, A. N. (2025). Protecting Human Rights in the Era of AI. In Cremades, J., & Hermida, C. (Eds.), *Encyclopedia of Contemporary Constitutionalism* (pp. 1–11). Springer, Cham.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-31739-7_228-1
- [22] Rotenberg, M. (2025). Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law (Council Eur.). *International Legal Materials*, 64(3), 859–902.
DOI: <https://doi.org/10.1017/ilm.2025.1>
- [23] Shepitko, M. V. (2023). Perspektyvy vprovadzhennia, vykorystannia ta vidpovidalnosti shtuchnoho intelektu v YeS ta Ukraini [Prospects for the introduction, usage and responsibility of artificial intelligence in the EU and Ukraine]. *Visnyk asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy*, 2(20), 48–61 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.292386>
- [24] Shepitko, V., Shepitko, M., Latysh, K., Kapustina, M., & Demidova, E. (2024). Artificial intelligence in crime counteraction: From legal regulation to implementation. *Sotsialno-pravovi studii*, 7(1), 135–144.
DOI: <https://doi.org/10.32518/sals1.2024.135>
- [25] Shevchenko, A., Kudin, S., & Kosilova, O. (2023). Vplyv shtuchnoho intelektu na realizatsiiu prav i svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini [The influence of artificial intelligence on the implementation of human and citizen rights and freedoms in Ukraine]. *Legal Bulletin*, (8), 65–74 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-08-65-74>
- [26] Shevchuk, T. A., & Svystun, Ya. V. (2021). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u protyidii zlochynnosti [Use of artificial intelligence in the crime combating]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*, 2(25), 128–134 [in Ukrainian].
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/26d850e6-49ce-4cc6-bf59-a0f14b6b4d40/content>
- [27] Shevchuk, V. M. (2021). Innovative principles of forensic support of law enforcement activity: issues of concept formation. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*, 23(1), 7–23.
DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.01>
- [28] Shyshka, N. V. (2021). Shtuchnyi intelekt v ukrainskomu pravosudivi: pravovi peredumovy zaprovadzhennia [Artificial intelligence in ukrainian justice: legal prerequisites for implementation]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (3), 143–145 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/35>
- [29] Stasevych, S., & Holodovska, O. (2025). Shtuchnyi intelekt: istoriia ta stanovlennia [Artificial intelligence: history and formation]. *Informatsiini tekhnolohii ta suspilstvo*, 1(16), 242–248 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2025.1.31>
- [30] Tesliuk, Ya. O., & Hyrka, K. V. (2025). Tsyfrova transformatsiia pravosudiva v Ukraini: zmist, perevahy ta zasterezhennia [Digital transformation of justice in Ukraine: content, advantages, and cautions]. *Naukovi perspektyvy*, 12(66), 1964–1973 [in Ukrainian].
DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12\(66\)-1964-1973](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12(66)-1964-1973)
- [31] Tverdokhlib, O. S., & Hrytsiak, N. V. (2020). Praktychni aspekty zastosuvannia tekhnolohii analizu danykh velykykh masyviv (Big Data) v publichnomu upravlinni [Practical aspects of Big Data analysis technologies' usage in public administration]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, 3(64), 121–235 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217610>
- [32] Udovenko, Zh. V., Halahan, V. I., & Shkelebei, V. A. (2025). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u kryminalnomu provadzhenni pid chas dii voiennoho stanu [The use of artificial intelligence in criminal proceedings during martial law]. *Pravo i bezpeka*, 98(3), 78–90 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2025.3.07>
- [33] Zhuchenko, O. D. (2024). Vplyv suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii na diialnist pravookhoronnykh orhaniv: osnovni tendentsii ta ryzyky [Influence of modern information technologies on the activities of law enforcement agencies: main trends and risks]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 5(86), 59–65 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.8>
- [34] Zinchenko, N., Abramchuk, O., & Kuzyk, P. (2025). Zastosuvannia velykykh danykh dlia pidvyshchennia efektyvnosti biomedychnykh doslidzen [Using big data to enhance the efficiency of biomedical research]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 5(51), 2802–2815 [in Ukrainian].
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-2802-2815](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-2802-2815)

Список використаних джерел

- [1] Арутюнян В. Е. Интеграция штучного интеллекта у публічне управління: дослідження кращих практик та стратегій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 35(74). № 1. С. 50–56.
DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/09>
- [2] Арутюнян В. Сучасні тенденції використання ІТ у публічному управлінні. *Аспекти публічного управління*. 2024. Т. 12. № 1. С. 49–56.
DOI: <https://doi.org/10.15421/152407>

- [3] Белов Д. М., Белова М. В. Штучний інтелект в судочинстві та судових рішеннях, потенціал та ризики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2023. Т. 2. № 78. С. 315–320.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.50>
- [4] Черниченко І. В., Маслюк О. В. Переваги застосування «iКейс» у кримінальному провадженні України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 460–462.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/109>
- [5] Дашкевич С., Семененко Ю. Використання технологій штучного інтелекту під час захисту клієнта у кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 1. 114–119.
DOI: <https://doi.org/10.35774/app2025.01.114>
- [6] Деркач В. Г., Прокопович-Ткаченко Є. Д., Руденко Є. Г. Використання штучного інтелекту в судовому процесі України: правові, етичні та процесуальні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 460–464.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/109>
- [7] Духенюк О. М. Невирішені проблеми та нові виклики використання кримінального аналізу оперативними підрозділами Національної поліції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 2. С. 993–1000.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.147>
- [8] Gültekin-Várkonyi G. Navigating data governance risks: Facial recognition in law enforcement under EU legislation. *Internet Policy Review*. 2024. Vol. 13. Iss. 3. P. 1–36.
DOI: <https://doi.org/10.14763/2024.3.1798>
- [9] Гадецька З. М., Штабрат А. І. Впровадження систем електронного судочинства. *Ефективна економіка*. 2021. № 1.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.80>
- [10] Гайна Г. А. Тенденції розвитку штучного інтелекту в Україні. *Безпека інформаційних систем і технологій*. 2020. Т. 1. № 3–4. С. 20–26.
DOI: <https://doi.org/10.17721/ISTS.2020.2.19-26>
- [11] Глов'юк І. В. Апеляційна скарга з галюцинаціями штучного інтелекту: висновки на майбутнє з одного кейсу у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2026. Т. 5. № 93. С. 46–52.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.5.6>
- [12] Гришко В. І., Вознюк С. С. Проблемні аспекти впровадження штучного інтелекту у сфері юриспруденції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 29–34.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.3>
- [13] Хахановський В. Г., Чашницька Т. Г. Ідентифікація особи за ходом, зафіксованою в матеріалах відеозапису. *Криміналістичний вісник*. 2020. № 1(33). С. 72–80.
DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2020-33-1-72>
- [14] Козакевич О., Прус Н. Штучний інтелект та правосуддя: огляд використання у зарубіжних країнах. *New Ukrainian Law*. 2025. № 2. С. 186–193.
DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.23>
- [15] Курман О. В. Переваги та проблемні питання використання штучного інтелекту при дослідженні цифрових слідів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2025. Т. 4. Вип. 90. С. 297–302.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.4.42>
- [16] Leslie D., Burr C., Aitken M., Cows J., Morgan Briggs, Lord Tim Clement-Jones. Artificial intelligence, human rights, democracy, and the rule of law: a primer. *Zenodo*. 2021. 46 p.
DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4639743>
- [17] Мирошніченко Ю. М. Судова практика в аспекті оцінки судом доказів у кримінальному провадженні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 3. № 3. С. 127–132.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.20>
- [18] Погорецький М. А. Штучний інтелект у доказуванні в досудовому та судовому провадженнях: доктринальні засади і практика застосування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2025. Т. 4. № 91. С. 517–544.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.56>
- [19] Посашков О. О. До питання впровадження штучного інтелекту в судові експертизи під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2025. Т. 34. № 1. С. 728–735.
DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2025.1.58>
- [20] Предместніков О. Г., Бехтер А. Р. Використання інноваційних технологій у кримінально-процесуальному праві: виклики та можливості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2024. Т. 3. № 82. С. 117–122.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.19>
- [21] Puran A. N. Protecting Human Rights in the Era of AI. *Encyclopedia of Contemporary Constitutionalism* / Eds. Cremades J., Hermida C. Springer, Cham, 2025. P. 1–11.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-31739-7_228-1
- [22] Rotenberg M. Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law (Council Eur.). *International Legal Materials*. 2025. Vol. 64. Iss. 3. P. 859–902.
DOI: <https://doi.org/10.1017/ilm.2025.1>
- [23] Шепітько М. В. Перспективи впровадження, використання та відповідальності штучного інтелекту в ЄС та Україні. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2023. Т. 2. № 20. С. 48–61.
DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.292386>

- [24] Shepitko V., Shepitko M., Latysh K., Kapustina M., Demidova E. Artificial intelligence in crime counteraction: From legal regulation to implementation. *Sotsialno-pravovi studii*. 2024. Vol. 7. No 1. P. 135–144.
DOI: <https://doi.org/10.32518/sals1.2024.135>
- [25] Шевченко А., Кудін С., Косілова О. Вплив штучного інтелекту на реалізацію прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Legal Bulletin*. 2023. № 8. С. 65–74.
DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-08-65-74>
- [26] Шевчук Т. А., Свистун Я. В. Використання штучного інтелекту у протидії злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 2(25). С. 128–134.
URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/26d850e6-49ce-4cc6-bf59-a0f14b6b4d40/content>
- [27] Shevchuk V. M. Innovative principles of forensic support of law enforcement activity: issues of concept formation. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*. 2021. Vol. 23. No 1. P. 7–23.
DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.01>
- [28] Шишка Н. В. Штучний інтелект в українському правосудді: правові передумови запровадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 143–145.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/35>
- [29] Стасевич С., Голодовська О. Штучний інтелект: історія та становлення. *Інформаційні технології та суспільство*. 2025. Вип. 1(16). С. 242–248.
DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2025.1.31>
- [30] Теслюк Я. О., Гирька К. В. Цифрова трансформація правосуддя в Україні: зміст, переваги та застереження. *Наукові перспективи*. 2025. № 12(66). С. 1964–1973.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12\(66\)-1964-1973](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12(66)-1964-1973)
- [31] Твердохліб О. С., Грицяк Н. В. Практичні аспекти застосування технологій аналізу даних великих масивів (Big Data) в публічному управлінні. *Ефективність державного управління*. 2020. Вип. 3. № 64. С. 121–235.
DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217610>
- [32] Удовенко Ж. В., Галаган В. І., Шкелебей В. А. Використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні під час дії воєнного стану. *Право і безпека*. 2025. Т. 98. № 3. С. 78–90.
DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2025.3.07>
- [33] Жученко О. Д. Вплив сучасних інформаційних технологій на діяльність правоохоронних органів: основні тенденції та ризики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2024. Т. 5. Вип. 86. С. 59–65.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.8>
- [34] Зінченко Н., Абрамчук О., Кузик П. Застосування великих даних для підвищення ефективності біомедичних досліджень. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 5(51). С. 2802–2815.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-2802-2815](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-2802-2815)

M. Hryhorchuk,

*Dr. Sc. (Law), Associate Professor,
Professor of the Department of Law and Law Enforcement,
Zhytomyr Polytechnic State University
103 Chudnivska St., Zhytomyr, 10005, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0523-030X>
email: miroslavg@ukr.net*

A. Shevchenko,

*Dr. Sc. (Law), Professor,
Professor of the Department of Theory and History of State and Law,
State Tax University
31 Universytetska St., Irpin, Kyiv region, 08205, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2663-9892>
email: shevchenko2757@ukr.net*

I. Drahan,

*Dr. Sc. (Public Administration), Professor,
Head of the Department of Law and Law Enforcement,
Public Management and Administration,
Zhytomyr Polytechnic State University
103 Chudnivska St., Zhytomyr, 10005, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>
email: DraganIvan21@gmail.com*

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN CRIMINAL JUSTICE: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Abstract. The article examines the legal aspects of the use of artificial intelligence technologies in criminal justice in the context of European integration processes in Ukraine. The regulatory framework for regulating the scope of application of artificial intelligence in criminal justice is developed, indicating the provisions of the Constitution of Ukraine and the Criminal Procedure Code of Ukraine. Scientific approaches to understanding the role and significance of artificial intelligence technologies in the field of criminal justice are outlined, indicating possible risks associated with the violation of the right of an individual to privacy and other human rights. The internal relationships between the structural elements of the holistic mechanism of artificial intelligence technology are identified, on the basis of which the emphasis is placed on the features of the application of its tools in criminal justice. The features of the functioning of the social prerequisites for the use of artificial intelligence are revealed, its role as an auxiliary mechanism in the implementation of justice tasks is determined. The main risks of using artificial intelligence in criminal proceedings are highlighted, including algorithmic bias, opacity of algorithms, and potential violation of the right of participants to a fair trial. The scientific novelty of the article lies in substantiating the need to form a comprehensive legal model of using artificial intelligence in criminal proceedings in Ukraine in accordance with European standards of justice. In addition, the author's analysis of the risks of using artificial intelligence in criminal proceedings and directions for minimizing unlawful interference by artificial intelligence tools in the activities of the court during decision-making are proposed. The regulatory approaches of the European Union to regulating the use of artificial intelligence are analyzed, in particular the provisions of the European Union Act on Artificial Intelligence. Particular attention is paid to compliance with the principles of transparency, non-discrimination, protection of personal data, and ensuring human control over algorithmic decisions. The position is defended on the priority of ensuring the legal standards of the European Union for the formation of algorithmic models of individual justice institutions in Ukraine.

Keywords: European integration; digitalization of justice; algorithmic solutions; right to a fair trial; Artificial Intelligence Act.